EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 20.5.2020
COM(2020) 513 final

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Cyperns nationale reformprogram for 2020 og med Rådets udtalelse om Cyperns stabilitetsprogram for 2020

Henstilling med henblik på

RÅDETS HENSTILLING

om Cyperns nationale reformprogram for 2020 og med Rådets udtalelse om Cyperns stabilitetsprogram for 2020

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION,

som henviser til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 121, stk. 2, og artikel 148, stk. 4,

som henviser til Rådets forordning (EF) nr. 1466/97 af 7. juli 1997 om styrkelse af overvågningen af budgetstillinger samt overvågning og samordning af økonomiske politikker[1], særlig artikel 5, stk. 2,

som henviser til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1176/2011 af 16. november 2011 om forebyggelse og korrektion af makroøkonomiske ubalancer[2], særlig artikel 6, stk. 1,

som henviser til henstilling fra Europa-Kommissionen,

som henviser til beslutninger fra Europa-Parlamentet,

som henviser til konklusioner fra Det Europæiske Råd,

som henviser til udtalelse fra Beskæftigelsesudvalget,

som henviser til udtalelse fra Det Økonomiske og Finansielle Udvalg,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Social Beskyttelse,

som henviser til udtalelse fra Udvalget for Økonomisk Politik, og

som tager følgende i betragtning:

(1) Den 17. december 2019 vedtog Kommissionen den årlige strategi for bæredygtig vækst, som markerede starten på det europæiske semester 2020 for samordning af de økonomiske politikker. Den tog behørigt hensyn til den europæiske søjle for sociale rettigheder som proklameret af Europa-Parlamentet, Rådet og Kommissionen den 17. november 2017. Den 17. december 2019 vedtog Kommissionen på grundlag af forordning (EU) nr. 1176/2011 ligeledes rapporten om varslingsmekanismen, hvori Cypern blev udpeget som en af de medlemsstater, for hvilke der skulle gennemføres en dybdegående undersøgelse. Samme dato vedtog Kommissionen også en henstilling med henblik på Rådets henstilling om den økonomiske politik i euroområdet.

(2) Den 26. februar 2020 blev landerapporten for Cypern[3] 2020 offentliggjort. Den indeholdt en vurdering af Cyperns fremskridt med hensyn til gennemførelsen af de

[1] EFT L 209 af 2.8.1997, s. 1.
[2] EUT L 306 af 23.11.2011, s. 25.
[3] SWD(2020) 512 final.

landespecifikke henstillinger, som Rådet vedtog den 9. juli 2019[4], opfølgningen på de henstillinger, der blev vedtaget de foregående år, og opfyldelsen af Cyperns nationale Europa 2020-mål. Den indeholdt desuden en dybdegående undersøgelse efter artikel 5 i forordning (EU) nr. 1176/2011, hvis resultater også blev offentliggjort den 26. februar 2020. Kommissionen konkluderede af sin analyse, at Cypern er berørt af uforholdsmæssigt store makroøkonomiske ubalancer. Navnlig den meget høje andel af misligholdte lån tynger den finansielle sektor, og den høje private og offentlige gæld og udlandsgælden lægger pres på økonomien i en situation med moderat potentiel vækst.

(3) Den 11. marts 2020 erklærede Verdenssundhedsorganisationen officielt covid-19-udbruddet for en global pandemi. Den har skabt en alvorlig folkesundhedsmæssig krisesituation for borgere, samfund og økonomier. Den har sat de nationale sundhedssystemer under alvorligt pres, forstyrret de globale forsyningskæder, skabt volatilitet på de finansielle markeder, udløst efterspørgselschok og har haft negative konsekvenser for adskillige sektorer. Den udgør en trussel mod beskæftigelsen, husholdningernes indkomst og virksomhedernes forretning. Den har ført til et større økonomisk chok, som allerede har alvorlige konsekvenser i Den Europæiske Union. Den 13. marts 2020 vedtog Kommissionen en meddelelse[5], hvori den opfordrede til en koordineret økonomisk reaktion på krisen, der inddrager alle aktører såvel på nationalt plan som på EU-plan.

(4) Adskillige medlemsstater har enten erklæret undtagelsestilstand eller truffet kriseforanstaltninger. Sådanne kriseforanstaltninger bør være nøje afstemt efter behovet, være nødvendige, begrænsede i tid og i overensstemmelse med europæiske og internationale standarder. De bør være genstand for demokratisk kontrol og underlagt uafhængig domstolsprøvelse.

(5) Den 20. marts 2020 vedtog Kommissionen en meddelelse om aktivering af stabilitets- og vækstpagtens generelle undtagelsesklausul[6]. Klausulen som fastsat i artikel 5, stk. 1, artikel 6, stk. 3, artikel 9, stk. 1, og artikel 10, stk. 3, i forordning (EF) nr. 1466/97 samt artikel 3, stk. 5, og artikel 5, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1467/97 letter samordningen af budgetpolitikken i perioder med et alvorligt økonomisk tilbageslag. I denne meddelelse forelagde Kommissionen Rådet sin vurdering af, at den aktuelle situation i lyset af det forventede alvorlige økonomiske tilbageslag som følge af covid-19-udbruddet giver anledning til at aktivere klausulen. Den 23. marts 2020 tilsluttede medlemsstaternes finansministre sig Kommissionens vurdering. Aktiveringen af den generelle undtagelsesklausul giver mulighed for en midlertidig afvigelse fra tilpasningsstien i retning af den mellemfristede budgetmålsætning, forudsat at dette ikke bringer den finanspolitiske holdbarhed på mellemlang sigt i fare. For så vidt angår den korrigerende del kan Rådet på grundlag af en henstilling fra Kommissionen beslutte at vedtage en revideret finanspolitisk kurs. Den generelle undtagelsesklausul suspenderer ikke procedurerne under stabilitets- og vækstpagten. Den tillader medlemsstaterne at fravige de budgetkrav, der normalt ville gælde, og sætter Kommissionen og Rådet i stand til at træffe de nødvendige foranstaltninger til koordinering af politikken inden for rammerne af pagten.

(6) Der er brug for en vedholdende indsats for at begrænse og kontrollere spredningen af pandemien, styrke de nationale sundhedssystemers modstandsdygtighed og afbøde de

[4] EUT C 301 af 5.9.2019, s. 117.
[5] COM(2020) 112 final.
[6] COM(2020) 123 final.

socioøkonomiske konsekvenser ved hjælp af støtteforanstaltninger til fordel for virksomheder og husholdninger samt for at sikre passende sundheds- og sikkerhedsforhold på arbejdspladsen med henblik på genoptagelsen af den økonomiske aktivitet. Unionen bør fuldt ud anvende de mange redskaber, den råder over, til at understøtte medlemsstaternes bestræbelser på disse områder. Samtidig bør medlemsstaterne og Unionen arbejde sammen om at tilrettelægge de foranstaltninger, der er nødvendige for at vende tilbage til normalt fungerende samfund og økonomier og til bæredygtig vækst, idet den grønne og den digitale omstilling integreres, og der trækkes på alle erfaringerne fra krisen.

(7) Covid-19-krisen har fremhævet, hvordan fleksibiliteten på det indre marked giver mulighed for at tilpasse sig ekstraordinære forhold. For at sikre en hurtig og gnidningsløs overgang til genopretningsfasen og garantere den frie bevægelighed for varer, tjenester og arbejdstagere skal de særlige foranstaltninger, der forhindrer det indre marked i at fungere normalt, afskaffes, så snart de ikke længere er absolut nødvendige. Den aktuelle krise har vist, hvor nødvendigt det er at have kriseberedskabsplaner i sundhedssektoren, som omfatter navnlig forbedrede indkøbsstrategier, diversificerede forsyningskæder og strategiske lagre af vigtige forsyninger. De er helt centrale for udformningen af mere omfattende kriseberedskabsplaner.

(8) Unionens lovgivere har allerede foretaget ændringer af de relevante lovgivningsmæssige rammer[7] for at sætte medlemsstaterne i stand til at anvende alle uudnyttede midler inden for rammerne af de europæiske struktur- og investeringsfonde til at imødegå covid-19-pandemiens ekstraordinære virkninger. Disse ændringer vil bidrage til større fleksibilitet og forenkle og strømline procedurerne. For at lette likviditetspresset kan medlemsstaterne desuden drage fordel af en medfinansieringssats på 100 % fra Unionens budget i regnskabsåret 2020-2021. Cypern opfordres til fuldt ud at udnytte disse muligheder til at støtte de personer og sektorer, der står over for de største udfordringer.

(9) De socioøkonomiske konsekvenser af pandemien vil sandsynligvis være ulige fordelt på tværs af landet på grund af forskellige specialiseringsmønstre, navnlig i de områder, der er stærkt afhængige af turismen og mere generelt af den direkte kontakt med forbrugerne. Det indebærer en betydelig risiko for at øge de regionale skævheder i Cypern. Kombineret med risikoen for en midlertidig destabilisering af konvergensprocessen mellem medlemsstaterne kræver den aktuelle situation målrettede politiske tiltag.

---

[7] Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2020/460 af 30. marts 2020 om ændring af forordning (EU) nr. 1301/2013, forordning (EU) nr. 1303/2013 og forordning (EU) nr. 508/2014 for så vidt angår særlige foranstaltninger til mobilisering af investeringer i medlemsstaternes sundhedssystemer og andre dele af deres økonomier som reaktion på covid-19-udbruddet, (investeringsinitiativ som reaktion på coronavirusset) (EUT L 99 af 31.3.2020, s. 5) og Europa-Parlamentets og Rådets forordning 2020/558 af 23. april 2020 om ændring af forordning (EU) nr. 1301/2013 og forordning (EU) nr. 1303/2013 for så vidt angår særlige foranstaltninger med henblik på at give ekstraordinær fleksibilitet med hensyn til anvendelsen af de europæiske struktur- og investeringsfonde som reaktion på covid-19-udbruddet (EUT L 130 af 24.4.2020, s. 1).

(10) Den 7. maj 2020 fremlagde Cypern sit nationale reformprogram for 2020 og sit stabilitetsprogram for 2020. For at tage hensyn til de indbyrdes sammenhænge mellem de to programmer er de blevet vurderet sammen.

(11) Cypern er på nuværende tidspunkt omfattet af den forebyggende del af stabilitets- og vækstpagten og af gældsreglen.

(12) Ifølge stabilitetsprogrammet for 2020 planlægger regeringen en forringelse af den samlede saldo fra et overskud på 1,7 % af BNP i 2019 til et underskud på 4,3 % af BNP i 2020. Underskuddet forventes at falde til 0,4 % af BNP i 2021. Ifølge stabilitetsprogrammet for 2020 forventes den offentlige gældskvote efter at være faldet til 95,5 % af BNP i 2019 at stige til 116,8 % i 2020. De makroøkonomiske og finanspolitiske udsigter er behæftet med stor usikkerhed på grund af covid-19-pandemien. Der knytter sig landespecifikke risici til de budgetmæssige fremskrivninger, navnlig eksplicitte eventualforpligtelser og potentielle finansieringsbehov for offentlige hospitaler i de første år af gennemførelsen af det nationale sygesikringssystem.

(13) Som reaktion på covid-19-pandemien og som led i en koordineret EU-tilgang har Cypern truffet budgetmæssige foranstaltninger til at øge sundhedssystemets kapacitet, inddæmme pandemien og yde hjælp til de personer og sektorer, der er særlig hårdt ramt. Ifølge stabilitetsprogrammet for 2020 beløber disse budgetmæssige foranstaltninger sig til 4,4 % af BNP. Foranstaltningerne omfatter styrkelse af sundhedstjenester med ekstra midler på op til 0,5 % af BNP, løntilskud for ikke at skulle afskedige arbejdstagere i tilfælde af suspenderede forretningsaktiviteter (2,7 % af BNP) og indkomststøtte til små virksomheder og selvstændige (0,3 % af BNP). Cypern har også bebudet foranstaltninger, der, selv om de ikke vil have direkte budgetmæssige virkninger, vil være med til at støtte virksomhedernes likviditet, herunder f.eks. udsættelse af momsbetalinger i to måneder. Overordnet set stemmer de foranstaltninger, som Cypern har truffet, overens med retningslinjerne i Kommissionens meddelelse om en koordineret økonomisk reaktion på covid-19-udbruddet. En fuldstændig gennemførelse af disse foranstaltninger vil bidrage til at opretholde finanspolitisk holdbarhed på mellemlang sigt, forudsat at finanspolitikken efterfølgende atter fokuserer på at sikre en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt, så snart den økonomiske situation giver mulighed herfor.

(14) Ifølge Kommissionens forårsprognose 2020, som tager udgangspunkt i en uændret politik, forventes Cyperns offentlige saldo at udgøre -7 % af BNP i 2020 og -1,8 % i 2021. Den offentlige gældskvote ventes at nå op på 115,7 % af BNP i 2020 og 105 % i 2021.

(15) Den 20. maj 2020 offentliggjorde Kommissionen en rapport, der er udarbejdet i medfør af traktatens artikel 126, stk. 3, som følge af Cyperns manglende overholdelse af gældsreglen i 2019 og planlagte overskridelse i 2020 af grænseværdien for det offentlige underskud på 3 % af BNP. Overordnet set fremgår det af analysen, at gældskriteriet som defineret i traktaten og i forordning (EF) nr. 1467/97 er opfyldt, mens underskudskriteriet ikke er opfyldt.

(16) Cypern reagerede på covid-19-udbruddet med en række foranstaltninger for at afbøde de økonomiske virkninger af krisen. Den 15. marts 2020 fremlagde regeringen et program for finansiel støtte for at beskytte folkesundheden og sikre virksomhedernes og arbejdsgivernes økonomiske overlevelse. I programmet er der øremærket 100 mio. EUR til finansiel støtte til sundhedssektoren med henblik på bekæmpelse af pandemien, herunder til rekruttering af yderligere læger, sygeplejesker og

støttepersonale samt udstyr og infrastruktur. Der fastsættes en række foranstaltninger til støtte for virksomhederne for at øge likviditeten, f.eks. støtteordninger for virksomheder og selvstændige, og midlertidig suspension af momsbetalinger for virksomheder. Pakken omfatter også særlig støtte på 11 mio. EUR til at hjælpe turistsektoren tilbage på sporet.

(17) Covid-19-krisen har vist, at der er behov for at kanalisere investeringer ind i sundhedssektoren for at forbedre og modernisere den, genskabe kapaciteten og gennemføre sundhedsreformen. Det nye sundhedssystem giver bedre adgang til primære sundhedsydelser, passende vejledning og behandlinger baseret på kliniske protokoller. Det giver også en generel ret til økonomisk overkommelige sundhedsydelser i forbindelse med covid-19-udbruddet. Cypern har fastsat en beredskabsplan for nødsituationer og afsat supplerende ressourcer til forebyggelse og styring af virkningerne af infektioner og smittespredning. På mellemlang sigt er det nødvendigt, at Cypern styrer investeringerne hen imod en forøgelse af sundhedssystemets effektivitet, tilgængelighed og generelle modstandsdygtighed. Supplerende ressourcer til sundhedssystemet skal forhindre fremtidig mangel på lægepersonale, kritisk medicinsk udstyr og infrastruktur. Den gnidningsløse gennemførelse af reformen af sundhedssystemet som planlagt er af central betydning for at sikre adgangen til sundhedspleje og universel dækning. Digitale sundhedsløsninger og nye applikationer vil bidrage til at øge udbredelsen af e-sundhedstjenester og forbedre telekonsultationerne og varslingsmekanismerne. Politikker, der forbedrer hospitalskapaciteten og sundhedspersonalets arbejdsvilkår og sikrer brugen af personlige værnemidler, testning, lægemidler og medicinsk udstyr er af afgørende betydning. Det er vigtigt at integrere langtidspleje og primær sundhedspleje og pleje i nærmiljøet i lyset af de demografiske forandringer og støtte de mest sårbare, herunder personer med handicap.

(18) Efter at der i Cypern har været en konsekvent positiv udvikling på arbejdsmarkedet de senere år, vil landet nu komme til at stå over for udfordringer med hensyn til beskæftigelsesniveauet som følge sundhedskrisen. Der er behov for en yderligere indsats for at minimere de socioøkonomiske virkninger af krisen. Cypern har allerede truffet hasteforanstaltninger, herunder arbejdsdelingsordninger og udvidelse af arbejdsløshedsunderstøttelsen til selvstændige erhvervsdrivende. Det vil være vigtigt at fastholde beskæftigelsen og sikre gennemførelsen af de bebudede foranstaltninger i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter. Det vil være vigtigt at styrke kapaciteten i de offentlige arbejdsformidlinger med fastansat personale, navnlig ved at sikre, at beskæftigelsesrådgivere på midlertidige kontrakter, som udløber i anden halvdel af 2020, vil kunne fortsætte med at yde deres tjenester. Derved undgås det, at tjenesterne sættes under yderligere pres, og der sikres en effektiv støtte til nye arbejdsløse og andre udsatte grupper såsom unge, der ikke er under uddannelse eller i beskæftigelse, langtidsledige og personer med handicap. Det er påkrævet, at der lægges større vægt på støtte til overgangen fra skole til arbejdsliv og på at nå ud til navnlig unge, eftersom nyuddannede kan få yderligere problemer med at finde arbejde.

(19) Covid-19-udbruddet kræver passende foranstaltninger for at afbøde de sociale virkninger, støtte husholdningernes indkomst og understøtte en hurtig genopretning af økonomien. Ifølge Kommissionens prognose forventes arbejdsløsheden at stige til 8,6 % i 2020 og falde til 7,5 % i 2021. Den udenlandske efterspørgsel efter tjenesteydelser forventes at falde væsentligt, da turistsektoren forventes at blive særlig hårdt ramt af krisen. Der bør sikres passende indkomsterstatning for alle berørte arbejdstagere og selvstændige, herunder dem, der ikke har adgang til social

beskyttelse. Ordninger for social beskyttelse skal beskytte de beskæftigede, de selvstændige erhvervsdrivende og de arbejdsløse. Der er mulighed for at styrke det overordnede system for social beskyttelse for at forhindre en stigning i fattigdommen og ulighederne, navnlig ved at nå ud til de mest sårbare, herunder børn, erhvervsinaktive, personer, der arbejder sort, og personer med indvandrerbaggrund.

(20) Fremme af fleksible arbejdsordninger med inddragelse af arbejdsmarkedets parter, navnlig i form af telearbejde, har stor betydning. På kort sigt vil sådanne ordninger være til støtte for arbejdstagere med uforudsete omsorgsforpligtelser over for børn og andre omsorgskrævende personer, samtidig med at de på lang sigt vil lette adgangen tilbage til arbejdsmarkedet for den høje andel af kvinder, der ikke er erhvervsaktive på grund af omsorgsforpligtelser. Da ældre og personer med kroniske sygdomme har øget risiko for alvorlig sygdom på grund af virusset, er det vigtigt at investere i faciliteter til langtidspleje af høj kvalitet for på kort og mellemlang sigt fortsat at sikre disse ydelser og deres effektivitet.

(21) Det er vigtigt på baggrund af krisen at forbedre kvaliteten, effektiviteten og arbejdsmarkedsrelevansen af uddannelse og sikre en hurtig genopretning af arbejdsmarkedet. At give borgerne de rette kvalifikationer er endnu vigtigere i en tid, hvor et stigende antal personer risikerer at miste deres arbejde og derefter er nødt til at være parate til jobmobilitet. Restriktionerne for mobiliteten understregede udfordringerne i forbindelse med den cypriotiske befolknings beskedne digitale færdigheder. Dette påvirker onlineaktiviteter såsom telearbejde, fjernundervisning og brug af e-sundhedstjenester negativt Lige adgang til IT-infrastruktur og internettet, herunder for dårligt stillede lærende, samt veluddannede lærere er af afgørende betydning for digital undervisning og fjernundervisning af høj kvalitet. For at tage hånd om de generelt dårlige uddannelsesresultater og forbedre kvalifikationerne mere bredt er det vigtigt at fortsætte med uddannelsesreformen, samtidig med at der investeres i løsninger for digital læring, arbejdsbaseret læring og lærlingeuddannelse og i at udvikle lærernes kompetencer til effektivt at anvende IT-værktøjer. Der er mulighed for at afhjælpe dårlige resultater i de grundlæggende færdigheder samt øge deltagelsen i voksenuddannelse. For at fremskynde anvendelsen af IT kan omskolingsprogrammer i videst muligt omfang udformes med henblik på onlineanvendelse og derefter, når der er dæmmet op for pandemien, gennemføres med fysisk tilstedeværelse, hvis det er nødvendigt.

(22) Under krisen og i tiden derefter er og vil der være behov for betydelige midler til støtte for virksomhederne. Det er afgørende at sikre tilstrækkelig adgang til finansiering og likviditet, navnlig for små og mellemstore virksomheder (SMV'er), således at virksomhederne kan opretholde deres aktiviteter, og beskæftigelsen sikres. Ved udformningen og gennemførelsen af sådanne foranstaltninger er det vigtigt også at tage hensyn til banksektorens modstandsdygtighed. Cypern har allerede gennemført en særlig støtteordning for små virksomheder, hvorigennem der ydes løntilskud til virksomheder med op til fem ansatte. Derudover vil suspensionen af de forhøjede bidrag til det nationale sundhedssystem og udsættelsen af skattebetalinger (f.eks. moms) lette det umiddelbare pres. Det er vigtigt i samarbejde med SMV-støttestrukturerne og erhvervsorganisationer at sikre en hurtig administrativ koordinering, praktisk støtte og en effektiv kommunikation om den støtte, der er til rådighed for SMV'er. De offentlige myndigheders hurtigere kontraktmæssige betalinger kan også bidrage til at forbedre SMV'ernes likviditet. Nystartede virksomheder og vækstvirksomheder har brug for særlig støtte, f.eks. i form af offentlige institutioners kapitalandele i disse og incitamenter til venturekapitalfonde til

at øge deres investeringer i disse virksomheder. Det er fortsat vigtigt at gennemføre de egenkapitalstøtteforanstaltninger, der blev udarbejdet før krisen (Cypern Energy Fund, en fond, der foretager direkte egenkapitalinvesteringer).

(23) For at fremme den økonomiske genopretning vil det være vigtigt at fremrykke modne offentlige investeringsprojekter og tilskynde til private investeringer, bl.a. gennem relevante reformer. Det er af afgørende betydning at beskytte og anvende landets naturressourcer på en effektiv måde for at sikre en holdbar økonomisk genopretning og fremtidig vækst. For at bevare landets tiltrækningskraft for turister er det nødvendigt at tage fat på udfordringerne i forbindelse med overgangen til grøn energi, effektiv affaldshåndtering og vandforvaltning og beskyttelse af naturen og biodiversiteten. Der er allerede begyndt at blive foretaget betydelige investeringer, men det er nødvendigt at fremrykke investeringerne på disse områder. Cypern står over for store udfordringer med hensyn til i 2030 at nå målet for de drivhusgasemissioner, der ikke er omfattet af EU's emissionshandelssystem. Det er nødvendigt at tage fat på disse udfordringer ved hjælp af planlægning og vedtagelse af yderligere foranstaltninger rettidigt i overensstemmelse med landets nationale energi- og klimaplan. Sådanne foranstaltninger vil kræve investeringer, navnlig på områder som vedvarende energi, energieffektivitet og bæredygtig transport, som også kan bidrage til at skabe en solid grøn stimulus. Det er også nødvendigt, at Cypern forbedrer sit affaldshåndteringssystem og sin cirkulære økonomi. Affaldsproduktionen er fortsat betydeligt højere end EU-gennemsnittet, samtidig med at genanvendelsesprocenten er betydeligt lavere end EU-gennemsnittet. Deponeringsgraden er også meget høj. Vandforvaltningen og spildevandsbehandlingen, navnlig i byområder, er ineffektiv. Tørke og vandknaphed udgør store problemer, og en utilstrækkelig politisk indsats kan påvirke økonomien og turismen i Cyperns landdistrikter. Programmeringen af Fonden for Retfærdig Omstilling for 2021-2027 kan hjælpe Cypern med at imødegå nogle af de udfordringer, der følger af omstillingen til en klimaneutral økonomi, navnlig inden for de områder, der er omhandlet i bilag D til landerapporten. Det vil sætte Cypern i stand til at gøre bedst muligt brug af fonden.

(24) Restriktionerne for mobiliteten som følge af covid-19 understregede betydningen af en moderne digital infrastruktur og internetadgang og adgang til digitale tjenester for alle. Det er vigtigt at investere i den digitale økonomi for at styrke produktiviteten og fremme den økonomiske genopretning efter krisen. Cypern ligger i den lave ende i Europa-Kommissionens indikatorindeks over den digitale økonomi og det digitale samfund (DESI) 2020. Kun 45 % af cyprioterne i alderen 16-74 år besidder grundlæggende digitale færdigheder, og informations- og kommunikationsteknologispecialister udgør en lavere andel af arbejdsstyrken sammenlignet med EU-gennemsnittet (2,7 % mod 3,9 %), hvilket hæmmer potentialet i den digitale økonomi. Onlineinteraktionen mellem offentlige myndigheder og borgere er lav, idet kun 51 % af cyprioterne har onlineinteraktion. Omfanget af e-handel (dvs. SMV'er, der sælger online, omsætningen inden for e-handel og onlinesalg på tværs af grænserne) er stigende (31,8 i 2019 mod 29,4 i 2018), men ligger stadig under EU-gennemsnittet på 40,1 (ud af 100).

(25) Cypern kan forbedre sit forsknings- og innovationssystem yderligere for at støtte produktivitetsvæksten og den nødvendige digitale og miljømæssige omstilling i sceneriet efter pandemien. Virksomhedernes lave kapacitet til at omsætte forskning og innovation hæmmer Cyperns konkurrenceevne. Et bedre samarbejde mellem den akademiske verden og erhvervslivet og kommercialisering af forskningsresultater

udgør fortsat en vigtig flaskehals og kræver en hurtig indsats. Nyere foranstaltninger som f.eks. oprettelsen af et nyt departement for forskning og innovation, udnævnelsen af en ny viceminister for forskning, innovation og digital politik samt den nye nationale forsknings- og innovationsstrategi for 2019-2023, hvori der fastsættes et højere mål for intensiteten af forskning og innovation på 1,5 % af BNP i 2023 (op fra de nuværende 0,56 %), udgør lovende skridt.

(26) Bekæmpelse af aggressiv skatteplanlægning er vigtig for at gøre skatteväsenet mere effektivt og retfærdigt, således som det erkendes i henstillingen vedrørende euroområdet 2020. De afsmittende virkninger af skatteyderes aggressive skatteplanlægning kræver en koordineret indsats fra nationalt hold som supplement til EU-lovgivningen. Den økonomiske dokumentation tyder på, at Cyperns skatteregler anvendes til aggressiv skatteplanlægning. Cypern har taget skridt til at tage hånd om dette ved at gennemføre internationale og europæiske initiativer og træffe yderligere nationale foranstaltninger. Visse elementer i systemet såsom manglende kildeskat på udbytte, renter og royalties fra virksomheder med hjemsted i Cypern til personer bosiddende i tredjelande og reglerne om skattemæssigt hjemsted kan fortsat lette aggressiv skatteplanlægning. Det er nødvendigt at holde nøje øje med NID-ordningen ("Notional Interest Deduction"). Derudover er undtagelsesordningen for naturalisation af investorer i Cypern og den cypriotiske ordning for opholdstilladelse gennem investeringer opført på OECD's liste over ordninger, der potentielt kan indebære en høj risiko for at blive misbrugt.

(27) Et effektivt retssystem er fortsat en nøglefaktor i en attraktiv, investerings- og erhvervsvenlig økonomi og vil være vigtig i genopretningsprocessen. Alvorlig ineffektivitet i retssystemet påvirker fortsat håndhævelsen af kontrakter og forhindrer en hurtig afgørelse i civil- og handelsretlige sager. Der er bebudet en række reformer for at løse nogle af de største problemer i retssystemet i Cypern, navnlig de forældede civile retsplejeregler, retternes digitalisering, afviklingen af det store efterslæb af sager og manglen på løbende efteruddannelse af dommere, men fremskridtene sker fortsat langsomt.

(28) Øget modstandsdygtighed og effektivitet i den offentlige forvaltning er afgørende for at sikre en hurtig og effektiv gennemførelse af genopretningsforanstaltningerne efter covid-19 i Cypern. Det er nødvendigt at forbedre koordineringen mellem de centrale og lokale myndigheder og håndtere opsplitningen og ineffektiviteten på lokalt plan for at fjerne flaskehalse for en sammenhængende gennemførelse, investeringer og levering af tjenesteydelser i landet. Det er vigtigt at fremme digitaliseringen af den offentlige forvaltning, så den kan sikre sin egen forretningsmæssige kontinuitet, samt den fortsatte og effektive adgang til offentlige tjenester for borgerne og virksomhederne.

(29) Hvor nærværende henstillinger har fokus på at håndtere pandemiens socioøkonomiske konsekvenser og lette den økonomiske genopretning efter krisen, omhandlede de landespecifikke henstillinger fra 2019, som Rådet vedtog den 9. juli 2019, også vigtige reformer for at imødegå de strukturelle udfordringer på mellemlang og lang sigt. Disse henstillinger er stadig relevante, og de vil fortsat være genstand for overvågning i forbindelse med næste års europæiske semester. Det gælder også henstillingerne vedrørende investeringstiltag inden for den økonomiske politik. Sidstnævnte henstillinger bør tages med i betragtning i den strategiske programmering af samhørighedsmidlerne efter 2020, herunder ved afbødningsforanstaltninger og exitstrategier i forbindelse med den nuværende krise.

(30) At beskytte banksystemets overordnede sundhed og forvalte risiciene for den finansielle stabilitet er af afgørende betydning for at imødegå covid-19-krisen og støtte økonomien. Stabiliteten i banksektoren er blevet væsentligt forbedret i de senere år, men pandemien belaster bankerne som følge af en stigning i kreditrisikoen og presset på rentabiliteten og kapitaliseringen. Sårbarhederne og udfordringerne skyldes den gældsatte private sektor og en stor beholdning af misligholdte lån, som begrænser omfanget af kreditstøtte. Den cypriotiske banksektor har den næsthøjeste beholdning af misligholdte lån i euroområdet. Det er derfor fortsat en prioritet at gøre en indsats for at få mindsket beholdningen af misligholdte lån, navnlig ved at tage fat på beholdningen af "nedarvede misligholdte lån", som skulle have været betalt, længe inden covid-19-krisen startede. For at nå dette mål er det afgørende, at der sker fremskridt med det statsejede porteføljeadministrationsselskab (KEDIPES), herunder med hensyn til dens organisatoriske model og strategi. ESTIA-ordningen har det vigtige formål at støtte og beskytte sårbare låntagere, men det er fortsat afgørende at finde en balance mellem dette mål og en forbedring af betalingskulturen. I den forbindelse vil en styrkelse af tvangsfuldbyrdelsen af krav og fremme af anvendelsen af insolvensreglerne kunne være med til at understøtte en bæredygtig omlægning af dårlige lån. Derudover udgør det fortsat en vigtig opgave at få mindsket efterslæbet i udstedelsen af skøder ved at gennemføre en strukturel løsning til afhjælpning af manglerne ved systemet for ejendomshandel (dvs. udstedelse og overførsel af skøder).

(31) Det er vigtigt at fortsætte indsatsen for at styrke rammerne for forebyggelse og sanktionering af korruption for at sikre genopretningen efter covid-19-krisen og for at opnå en effektiv, ansvarlig og gennemsigtig tildeling og fordeling af midler og ressourcer. Der er ved at blive gennemført en handlingsplan mod korruption, men vigtige foranstaltninger og lovgivning er endnu ikke vedtaget, navnlig udkastet til love om øget gennemsigtighed i den offentlige beslutningstagning, oprettelse af en uafhængig myndighed til bekæmpelse af korruption og beskyttelse af whistleblowere. Bestemmelserne vedrørende lovkontorets budgetmæssige uafhængighed, adskillelse af funktioner og ansættelsesprocedurer mangler endnu at blive fuldt gennemført.

(32) Det europæiske semester danner rammen for løbende samordning af den økonomiske politik og beskæftigelsespolitikken i Unionen, hvilket kan bidrage til en bæredygtig økonomi. Medlemsstaterne har i deres nationale reformprogrammer for 2020 gjort status over fremskridtene med hensyn til opfyldelsen af De Forenede Nationers mål for bæredygtig udvikling ("verdensmålene"). Ved at sikre en fuldstændig efterlevelse af nedenstående henstillinger vil Cypern bidrage til opfyldelsen af verdensmålene og til de fælles bestræbelser på at sikre konkurrencedygtig bæredygtighed i Unionen.

(33) Det er afgørende at sikre en nøje samordning af økonomierne i Den Økonomiske og Monetære Union for at opnå en hurtig genopretning og overvinde de økonomiske konsekvenser af covid-19. Cypern bør som en medlemsstat, der har euroen som valuta — og under hensyntagen til de politiske retningslinjer fra Eurogruppen — sikre, at dets politikker fortsat er i overensstemmelse med henstillingerne vedrørende euroområdet og koordineret med henstillingerne for de øvrige medlemsstater i euroområdet.

(34) Som led i det europæiske semester 2020 har Kommissionen gennemført en omfattende analyse af Cyperns økonomiske politik, som blev offentliggjort i landerapporten for 2020. Den har også vurderet stabilitetsprogrammet for 2020 og det nationale reformprogram for 2020 samt de foranstaltninger, der er truffet som opfølgning på de henstillinger, der er blevet rettet til Cypern i de foregående år. Kommissionen har ikke blot taget hensyn til deres relevans for en holdbar finanspolitik og socioøkonomisk

politik i Cypern, men også til deres overensstemmelse med Unionens regler og retningslinjer, da der er behov for at styrke den samlede økonomiske styring i Unionen ved på EU-plan at give input til de kommende nationale beslutninger.

(35) Rådet har på baggrund af denne vurdering gennemgået Cyperns stabilitetsprogram for 2020, og dets holdning[8] afspejles især i henstilling 1 nedenfor.

(36) På baggrund af Kommissionens dybdegående undersøgelse og denne vurdering har Rådet gennemgået det nationale reformprogram for 2020 og stabilitetsprogrammet for 2020. Nærværende henstillinger tager hensyn til nødvendigheden af at håndtere pandemien og lette den økonomiske genopretning som et første nødvendigt skridt for at tillade en tilpasning af ubalancer. De henstillinger, der direkte vedrører de makroøkonomiske ubalancer, som Kommissionen har konstateret i henhold til artikel 6 i forordning (EU) nr. 1176/2011, afspejles i henstilling 1, 3 og 4,

HENSTILLER, at Cypern i 2020 og 2021 træffer foranstaltninger med henblik på at:

1. træffe alle nødvendige foranstaltninger til effektivt at imødegå pandemien, understøtte økonomien og støtte den efterfølgende genopretning i overensstemmelse med den generelle undtagelsesklausul, føre en finanspolitik, der tager sigte på at opnå en forsvarlig budgetstilling på mellemlang sigt og sikre en holdbar gæld, og samtidig øge investeringerne, så snart den økonomiske situation tillader det, styrke sundhedssystemets modstandsdygtighed og kapacitet med henblik på at sikre kvalitet og økonomisk overkommelige ydelser, bl.a. ved at forbedre sundhedspersonalets arbejdsvilkår,

2. yde passende indkomsterstatning og adgang til social beskyttelse for alle, styrke de offentlige arbejdsformidlinger, fremme fleksible arbejdsordninger og forbedre arbejdsmarkedsrelevansen af uddannelse,

3. sikre passende adgang til finansiering og likviditet, især for små og mellemstore virksomheder, fremrykke modne offentlige investeringsprojekter og tilskynde til private investeringer for at fremme den økonomiske genopretning, målrette investeringerne mod den grønne og den digitale omstilling, navnlig ren og effektiv produktion og anvendelse af energi, affaldshåndtering og vandforvaltning, bæredygtig transport, digitalisering samt forskning og innovation,

4. optrappe indsatsen for at fjerne de elementer i skattesystemet, der letter enkeltpersoners og multinationale selskabers aggressive skatteplanlægning, forbedre effektiviteten og digitaliseringen af retssystemet og den offentlige sektor.

Udfærdiget i Bruxelles, den .

På Rådets vegne
Formand

[8] I henhold til artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 1466/97.